

Posudek vedoucího bakalářské práce Anny Sojkové

Simultánní konstrukce v českém znakovém jazyce: statické prostorové vztahy

Anna Sojková si pro svou práci zvolila obtížné, avšak pro lingvistiku českého znakového jazyka velmi přínosné téma. Rozhodla se zkoumat ne/simultánní konstrukce užívané pro vyjádření statických prostorových vztahů a v souvislosti s tím i prostředky, které jsou zde využívány. Nelehké téma dokázala uchopit jak v rovině teoretické, tak v rovině praktické a odvedla kvalitní výzkumnou práci.

V bakalářské práci je jasně formulovaná výzkumná otázka a celá práce je strukturována tak, aby směřovala k vytyčenému cíli. Autorka celé téma logicky rozvíjí v teoretické části, postupuje od prostředků využívaných pro vyjadřování prostorových vztahů k simultánním konstrukcím a jasně definuje všechny klíčové termíny. Účelně využívá českou a zejména zahraniční literaturu a snaží se o jasné uchopení tématu a vymezení přístupu, který následně využívá ve svém výzkumu. Tématům, která se v práci objevují (produktivní znaková zásoba, klasifikátory, specifikátory tvaru a velikosti, bóje, simultánní konstrukce, prostorové vztahy aj.) je v zahraničních studiích věnována poměrně velká pozornost, vzhledem k tomu, že jsou to struktury typické pro jazyk existující ve vizuálněmotorické modalitě, avšak přístup k nim je značně diverzifikovaný a pojetí nejednotné. Proto oceňuji, že autorka dokázala najít jednotnou linii a jasně a přehledně vymezila svou koncepci, které se přidržuje. Teoretická část je jasně a jednoznačně provázána s částí výzkumnou. Práce neobsahuje kapitoly nesouvisející s tématem, některé klíčové informace se opakují, což však při složitosti tématu nemusí být na škodu.

Zvlášť oceňuji výzkumnou část zčásti inspirovanou zahraničním výzkumem, který však autorka obohatila o vlastní nápady a svůj individuální přístup. Využila sice videomateriál, který byl již natočený, neúčastnila se tedy jeho sběru, to však její práci nijak nesnižuje, právě naopak. Prokázala velkou odvahu, když se vrhla do zpracování poměrně rozsáhlých jazykových dat, ze kterých si, vzhledem k rozsahu své práce, vybrala „pouze“ část, kterou jasně vymezuje. Práce s nahrávkami projevů v českém znakovém jazyce od 12 neslyšících respondentů byla náročná. Autorka vy excerpovala a analyzovala celkem 348 popisů vybraných obrázků (jak ukazuje i příloha V.), zvolila vlastní metodologii a formu zápisu, kterou dostatečně vysvětlila a zdůvodnila. Získaná data vhodně prezentovala, analyzovala, interpretovala a doplnila obrazovými příklady. Svě dílčí závěry syntetizovala a shrnula do závěrů celkových. Je si vědoma omezení, které plynuly jednak ze samotného průběhu elicitace, jednak z použité metodologie a interpretace výsledků. Materiál by samozřejmě bylo možné analyzovat i podrobněji, to však přesahuje možnosti bakalářské práce. Kromě toho musela autorka zpracovat a převést do textové formy i demografické dotazníky, které existovaly pouze ve formě videonahrávek v českém znakovém jazyce.

Práce přináší mnoho nových, originálních poznatků o českém znakovém jazyce. Popisuje různé strategie a prostředky, které respondenti využívali při popisu prostorových vztahů statických objektů. Autorka se nesoustředila pouze na simultánnost, ale věnovala se i vyjádřením nesimultánním, vytvořila přehled užívaných prostředků a téma se snažila nahlédnout z různých úhlů (mimo jiné se ukázalo, že využití produktivní znakové zásoby může být značně variabilní). Kromě textu přináší i přehledné grafy a tabulky a, jak již bylo řečeno, i obrázky vytvořené formou screenshotů z projevů respondentů, kteří udělili informovaný souhlas s touto formou zveřejnění. Práce tedy respektuje etické zásady platné pro tuto vědní oblast.

Pokud jde o závěrečnou diskusi, byla bych opatrná s tvrzením, že v českém znakovém jazyce je více simultánních konstrukcí než v německém nebo tureckém, protože stimuly se překrývaly jen zčásti. Dále se nedomnívám, že se v českém znakovém jazyce užívá generický prostředek ve stejném smyslu jako v tureckém, přikláním se spíše k názoru, že jde o klasifikátor znázorňující více propisek a nelze ho užít pro objekty jiných tvarů, např. talíře.

Po formální stránce práce obsahuje všechny požadované náležitosti a má přiměřený rozsah. Autorka prokázala, že dokáže na základě odborné literatury sestavit kvalitní odborný text se všemi náležitostmi. Důsledně cituje převzaté informace, dokáže kvalitně parafrázovat, jasně odděluje autorský a převzatý text. Všechny položky v seznamu použitých zdrojů jsou citovány v textu a naopak. Typografické zpracování práce je na odpovídající úrovni, vizuální a grafická stránka je čtenářsky přívětivá. Autorka dodržuje jazykovou normu, práce obsahuje jen drobné nedostatky. Koherentní text je soudržně a zřetelně strukturován. Data pro výzkum jsou dostatečná, jsou dodrženy zásady etiky. Sesbíraná jazyková data nejsou z pochopitelných důvodů součástí práce, proto diplomantku prosím, aby při obhajobě své práce ilustrovala některé příklady prostřednictvím videa.

Domnívám se, že předložená bakalářská práce převyšuje požadavky na bakalářské práce kladené a doporučuji ji k obhajobě.

Hodnocení: VÝBORNĚ

1. 9. 2024

Mgr. Lenka Okrouhlíková, Ph.D.